

Parafálták a magyar–jugoszláv árucseré-egyezményt

Alkotó és baráti légkörben folytatott tárgyalások után — pénteken a Külkereskedelmi Minisztériumban Czeitler Sándor külkereskedelmi miniszterhelyettes és Alekszandar Drljacska jugoszláv külkereskedelmi miniszterhelyettes parafálta az 1971–1975. évekre vonatkozó magyar–jugoszláv hosszú lejáratú árucseré-forgalmi egyezményt.

A most aláírt egyezmény már nagyobb mértékben veszi figyelembe az árucseré-forgalmi kapcsolatokat jellemző minőségi változásokat, ugyanakkor a forgalom alapját képező legfontosabb termékek és termékcsoportok meghatározásával is biztosítani kívánja az árucseré egyenletes növekedését.

A most parafált egyezményt későbbi időpontban dr. Bíró József külkereskedelmi miniszter és Mohamed Hadzsimc jugoszláv külkereskedelmi miniszter írja alá Belgrádban.

Polietilén az új gyárból

A Tiszai Vegyikombinát több mint 2,5 milliárd forintos költséggel felépült új nagyüzemében, a pártkongresszus tiszteletére indult verseny eredményeként, pénteken határidő előtt hét nappal, megkezdtek a nagy tisztaságú etilén gyártását. Így most már hazai alapanyagból készülő műanyagiparunk új terméke, a polietilén granulátum. Az új borsodi gyárban, amely az ország első ilyen létesítménye, a gépkocsikban és a motorokban nem használható

rossz minőségű benzinből évente huszonnégyezer tonna színes fóliák, vízvezetékcsövek, háztartási edények, gépkatrészek és kábelek készítésére alkalmas polietilént gyártanak. Az új létesítmény angol berendezésekkel felszerelt polimer gyárban eddig Franciaországból importált alapanyagot használtak. Abból 1700 tonna, a hazai etilénből pedig még az év végéig — mintegy háromezer tonna polietilént adnak feldolgozásra a műanyagiparnak.

Szegedi nyomdászok sikere

Tizenhat éve minden esztendőben versenyben állnak a tankönyvkészítő nyomdák, s az 1970–1971-es oktatási évre készített tankönyvek és jegyzetek előállításáért pénteken adta át a művelődésiügyi miniszter nevében a dí-

jakat és jutalmakat dr. Marnzali László, a Kiadói Főigazgatóság vezetője. A mostani tanévre 16 nyomda összesen 850-féle tankönyvet készített, összesen 4400 tonna papír felhasználásával.

A nagy nyomdák kategóriájában (a tankönyvkiadónak végzett munkájáért) az Athenaeum Nyomdát részesítették első helyezésben: 3700 000 tankönyv készült itt. Ebben a csoportban az Egyetemi, illetve a Zrínyi Nyomda lett a második helyezett, a harmadik pedig a Szikra Lapnyomda.

A szakkiadók részére dolgozó nagy nyomdák közül az első az Egyetemi, a második a Franklin és az Alföldi Nyomda lett; a közép és kis nyomdák közül pedig a Szegedi Nyomda lett az első, a második a Bács-Kiskun megyei Nyomda Vállalat. A helyezéseken és díjakon kívül jó munkájáért elismerő oklevelet kapott az alföldi, a szegedi, a szombathelyi nyomda.

Építési tervek és lakások

Megint a lakás, még mindig a lakás. Juhász Gyula valószínűleg kiröpítő fészeknek nevezné, ahonnan többnyire pihenten, jó kedéllyel feltöltöttek lehet elindulni a hétköznapi bajai ellen, illetve ahova dolgunk végeztével vagy meguntával vissza lehet húzódni. Az ilyen egyszerű funkcionális lakás még manapság is szükségesszámba megy Szegeden, pedig a kőművesek immár másfél évtizede szorgosan illesztgetik a házfalak tégláit, szerelik-kapcsolják egymáshoz a paneleket. Fogatkozni nem akaró ezek és ezek lesik-várják, hogy akár józan belátás révén, akár tárgyilagos kompjüterekre bízva sorsukat, vagy esetleg „szocialista összeköttetés” útján beköltözhessenek valamelyik friss meszelésű, fényt és folyóvizet, hőt és némi kényelmet szolgáltató lakásba. Együtt érezve a mosókonyhákban fagyoskodó, szűk kamrákban szorongó igénylőkkel, a lakásépítés lehetőségeit hányja-veti szinte állandóan a városi párt-végrehajtóbizottság is, meghallgatva természetesen a beruházókat és az építőket, akik már-már haragszomrádot játszanak a nagy túreltelenség és a sok félreértés közepette.

Fentebb említettük, hogy közel másfél évtizede bajlódunk Szegeden az építkezéssel. Mondhattuk volna azonban úgy is, hogy mindössze másfél évtizede. Mert korábban az emberek itt alig ismerték a tömeges lakástelepítést, sőt állami építővállalatról is vajmi keveset hallottak. Miskolcon nem sokkal a felszabadulás után az elűlt után kezdtek gyárakat, házakat teremteni, miközben az építővállalatok erős, tapasztalt szervezetekké izmosodtak. Szegeden ugyanakkor — központi akarat szerint — nem mozdult jóformán semmi, s csak 1957–58-tól rugaszkodhatunk neki az építkezésnek. E késői rajtból eredő hátrányt valószínűleg hiába iparkodunk ledolgozni.

A DÉLÉP (ez a Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalat új nevének rövidítése), tehát már fiatalságánál fogva sem rendelkezhet akkora rutinnal, mint az iparvidékeken tanult rokonai. Sok gond, bajjal bírkózik, de vezetői legfőképpen munkáskézhány miatt álmátlanok. A lakás iránti igények oly magasra tornyosultak immár, hogy az igazgató döntésre szeretné rábírní a városi tanácsot: a lakóházakat vagy az úgynevezett járulékos beruházásokat csinálják-e először, illetve nagyobb lendülettel? Akkor neki kétségkívül könnyebb lenne a dolga, kisebb felelősség, nehezebbé a vállára. Amikor megkérdezték tőle, hány munkásra lenne nagyon szüksége, habozás nélkül rávágta: „Sokra, legalább hatszázra”. Pedig az utóbbi években szépen gyarapították a gépállományt, haladósabb lett a munka. Országosan 28 százalékos építőipari termelésnövekedést irányoztak elő a harmadik ötéves tervben, a DÉLÉP viszont ezzel szemben 60 százalékos felfutással büszkélkedhet. Büszkélkedhetne, ha... Mert a gondja-baja aligha fogyott, inkább szaporodott. A vállalat öt év alatt 4750 helyett 4850 lakást épített ugyan fel Csongrád megyében, sőt — saját kimutatása szerint — Szegeden is csak 127 lakás felépítésével maradt adós a pótszerződéseket is belevetve, azonban az elvállalt járulékos beruházásokból csak a tarjáni iskolát sikerült átadni. „A 100 férőhelyes óvodával, az ABC szolgáltató áruházal és étteremmel, rendelővel akarunk ellenére sárosak vagyunk, de többre nem futja az erőnköböl e pillanatban” — mondja mentegetőzve az igazgató.

Nincs szegényellnivalója. Elfogadhatónak látszik, hogy a DÉLÉP összesen 3354 állami, szövetkezeti és „olajos” lakást hozott tető alá a harmadik ötéves terv idején Szegeden, ami csupán 22-vel kevesebb az eredeti megállapodás szerinti mennyiség-nél. Igen ám, csak hogy a városi tanács azért a 300 lakásért is joggal hadakozik, amelynek ugyanezen idő alatti átadását pótszerződésben vállalta a DÉLÉP. És mit mond erre az igazgató? Azt, hogy a szóban levő pótszerződéssel egyetértettek, sőt ők szorgalmazták leginkább, amikor a párt- és állami vezetők közbenjárásával elkezdődtek a dunaiújvárosi paneleszállítások Szegedre. Most azonban ez a paneleszállítás valamilyen oknál fogva megszünt, így — mint mondják — ők is kénytelenek visszakozni a háromszáz lakással.

A vélemények összecsapása legtöbbször haszonnal szokott járni, ebből a vitából azonban már aligha születik több lakás Szegeden. Hagyjuk a múltat. Erdemesebb előre nézni a negyedik ötéves terv céljaira — alapították meg a városi párt-végrehajtóbizottság legutóbbi ülésén. Szükség van rá, hogy a DÉLÉP-hez hasonlóan a kisebb helyi építővállalatok munkáját, teljesítőképességét is felmérjék, s ennek alapján döntéseket a következő évek feladatairól. Ahhoz azonban, hogy 1975 végéig fel lehessen építeni 6–7 ezer lakást, meg kell teremteni a feltételeket. Igazuk van a lelkiismeretes szakiknak, amikor ezt a lényeges kívánságot hangsúlyozzák ismételtten: „Hagyjanak bennünket építeni

Szegeden is, ti. korábban főleg a kerületi tanácsok nehezítették a dolgunkat különféle tilalmi intézkedésekkel”.

A városi tanács vb elnöke önmagát is nyugtatja-biztatja ezzel a kijelentéssel: 1972-ig az építőipar el van látva szanált területtel, s arra törekszünk, hogy ekkora előnyünk mindig legyen. A területkiszajátítással Tarjánban nincs baj, de vigyázni kell, hogy a számitásba vett következő telepeken — Újszegeden, Móravárosban — se legyen. Szakemberek véleménye szerint például 7500 lakást csak úgy lehet beköltöztetni, ha 1975 végéig legalább 9500-nak csinálunk helyet. Ugyanigy az előzőkisművelés sem hanyagolható el, különben ezután sem tudjuk megvalósítani szándékainkat. Ez pedig annyival öregebb hiba lesz, amennyivel több tönkrement házat kell lakhatatlanná nyilvánítni a következő esztendőben.

Kijelentették a DÉLÉP vezetői hogy ezután minden erőt a lakásépítésre összpontosítanak. Bevallják, nem azért, mint ha ez jó bolt lenne számukra, hiszen alighanem elviszi idei nyereségüket. Arról van szó, hogy ők is megértik a lakásépítés rendkívüli fontosságát, vagyis a lakosság érdekében készek anyagi áldozathozatalra is. Jó hallani az ilyen eltökéltséget. Annál nyugtalanítóbb, hogy a tarjáni áruház, patika, bölcsőde, óvoda átadási határidejének csak a jóisten a megmondhatója. Már közel tízezer laknak ebben a fiatal városrészben, akik számára elfogadhatatlan a leglogikusabb alarcot öltő kibúvó magyarázat is. Hangzottak el javaslatok acélvázak, haladós építési megoldásokra, amelyekhez állítólag kevesebb munkáskéz szükséges. Indítványozták az építőknél, hogy ezentúl jobban disztinváljanak, lehetőleg ne vállaljanak el ráerős, kevésbé sürgős munkákat, inkább a tarjániakon segítsenek minél előbb. Az ő jogos kérésük teljesítése semmilyen indokolással sem halasztható tovább.

Sokan reménykednek a hamarosan termelni kezdő szegedi házgyárban. Igazuk van, hiszen ez a 420 millió forintba kerülő üzem teljes kapacitásával 2500 lakást bocsát ki majd a kapuján évente. Az nem stimmel egészen, hogy drágák lesznek a házgyári lakások. Ez csak a mai olcsó, szinte tarthatatlan teglaárakhoz viszonyítva tűnik annak. Jó, ha tudjuk azonban, hogy a házgyár sem old meg mindent egycsapásra. Eleinte — amíg a munkások némi gyakorlatot nem szereznek — valószínűleg vontatottabb lesz az előregyártott elemek, lakrészek összeszerelése. Másrészt gondolni kell a város rekonstrukciójára is, nem szabad valamennyi házgyári épületet például csak Tarjánban összeállítani. Téves felfogás az, mely szerint a Belvárosban kizárólag egyedi tervezésű, drága üvepaloták valók, mert a házgyári termékek elcsúfítják a városképet. Inkább ellenkezőleg. A házgyári típusok nyomasztóbban hatnak tömegben egymás mellett, ugyanakkor a tizemeletes fajták izléseken dekorálják, nagyvárosiassá tehetik a külső sugárutakat és körutakat. Némelyek haragban vannak a sorozatházakkal, mondván, hogy azok szürkek, egyhangúak. Valószínűleg így is van. Mégis vállalnunk kell őket, különben a lakásépítés negyedik ötéves tervének teljesítése is bizonytalanra válna. Szegeden a tömeges lakásigények gyors kielégítése végett az lenne igazán a jó, ha a város minél nagyobb tömegben fogadná a néhány hónap alatt összeállítható gyári házakat.

Előrelátással, hozzáértéssel segíthetünk magunkon, utunkat saját ügytelenségünk keresztelheti elsősorban. Tudjuk, égető szükség van egy nagy teljesítményű mélyépítő vállalatra. Ennek szervezése állítólag már elkezdődött, jóllehet, csak 1972-től lehet munkájára komolyabban számítani. Szegednek közvetlen érdeke, hogy telep-hefely és szakemberekkel is elősegítse a fontos vállalat munkáját, hiszen maholnap a csatornázások elhúzóda köti guzba a kezünket. Az építkezések alapozásának gépesítésére szintén vannak elgondolások. Esetleg hosszabbat léphetnénk előre az úgynevezett félkész házakkal, amikor a falak és a tető befejezése után egyéni vállalkozókra bizzák a belső szereléseket. Már most gondolni kell az új hídő környékének gondos kialakítására, építkezési és közlekedési szempontból egyaránt, nehogy később kapkodni legyünk kénytelenek.

És mi lesz a magánlakás-építéssel? Itt is vigasztalan a kép: háromezerre számítottunk a harmadik ötéves tervben és talán kétezer ha meglesz belőle. Anyághány vagy bürokrácia szegi az egyéni építetők kedvét? Erdemes lenne ezt gondosan, felelősséggel szemügyre venni és megfelelő helyi intézkedéssel, kedvezményekkel fellángoltatni az alkotó szándékot. Földszintes vagy magas társasházak kellemenek jobban a lakosságnak? Ezt a vitát sem érdemes tovább nyújtani. Az ügy megvizsgálása utáni bölcs döntés sokat segíthet Szeged lakásépítési gondjainak enyhítésében.

E. NAGY ISTVÁN

Tovább korszerűsítik a pedagógusképzést

Az általános iskolai pedagógusképzés időszerű kérdéseiről tájékoztatták pénteken a Művelődésiügyi Minisztériumban az újságírókat. Elmondták, hogy a negyedik ötéves tervben 168 millió forintot fordítanak a pedagógusképzést érintő beruházásokra.

Minat beszámoltak róla, a következő években folytatják a pedagógusképzés korszerűsítését. Már életbe léptek az új tantervek, s ennek nyomán csökkent a hallgatók megterhelése, arányo-

sabban sikerült a tananyagot elosztani és lehetővé vált a vizsgák számának mérséklésére három új tantárgyat vezettek be az általános iskolai pedagógusképzésbe. A legnagyobb érdeklődésre a beszédművelés oktatása számíthat: hamarosan megkezdik az egészségtan rendszeres oktatását is. Az „oktatás technikai eszközei” című új tantárgy pedig a magnó, a ty, a diafilm, és filmvetítő kezelésére, technikai alapismereteire tanítja a pedagógusokat.

szágos és helyi egyesület létrehozását teszi lehetővé. Az országos egyesületek és helyi csoportjaik felügyelő szerve az egyesület célja szerint illetékes miniszter, vagy országos hatáskörű szerv vezetője; a helyi egyesületek felügyeletét pedig a megyei tanács végrehajtó bizottsága gyakorolja. A felügyelő szerv ellenőrzéssel az egyesület működését és vagyonkezelését.

A törvényerejű rendelet a Belügyminisztérium feladatává teszi annak ellenőrzését, hogy egyesületi tevékenységet csak olyan szerv folytasson, amelyet az illetékes felügyelő szerv nyilván tartásba vesz.

A törvényerejű rendelet hatálya nem terjed ki a társadalmi szervezetekre (KISZ, szakszervezetek stb.).

Rendelet a szőlő-, gyümölcsstermelésről, a borgazdálkodásról

A szőlő- és gyümölcsstermelésről, valamint a borgazdálkodásról szóló törvényerejű rendelet megkönyvit a szőlő és gyümölcs telepítésének engedélyezési eljárását. Sok vitának veszi elejét a rendelkezés, amely meghatározza, hogy a terület határáról milyen távolságra lehet szőlőt és gyümölcsöszt telepíteni. A jövőben csak a törzsszőlők és törzsgyümölcsösök, valamint a szőlő alanytelepek kivágásához szükséges előzetes engedély. A közvetlen (direkt) termőszőlők folyamatos felszámolása céljából a rendelet megtiltja az ilyen fajtak

telepítését és az ezekből előállított borok forgalomba hozatalát. A fogyasztás céljára csak a szabványoknak, illetve az előírt minőségi követelményeknek megfelelő mustot, bort és borpárlatot szabad forgalomba hozni. Ennek értelmében a bort — forgalomba hozatal előtt — meg kell vizsgálatni, illetve minősíteni kell.

A különleges minőségi borok kategóriájának szélesítése a minőségjavítást szolgálja. Ezekben a kategóriákban csak olyan borokat lehet forgalomba hozni, amelyeket arra megfelelően minősítették.

Ülést tartott az Elnöki Tanács

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa pénteken ülést tartott. Az Elnöki Tanács megtárgyalta és jóváhagyólag tudomásul vette a V. V. Girinek, az Indiai Köztársaság elnökének magyarországi látogatásáról szóló beszámolót, valamint G. A. Nasszernek, az Egyesült Arab Köztársaság elhunyt államfőjének temetésén részt vett küldöttség tájékoztatóját.

Az Elnöki Tanács törvényerejű rendeletet alkotott az egyesületekről, továbbá a szőlő- és gyümölcsstermelésről, a borgazdálkodásról, végül egyéb ügyeket tárgyalt.

Rendelet az egyesületekről

A szocialista demokrácia kiszélesedésével megnőtt az állampolgárok érdeklődése az egyesületek iránt. Az erre vonatkozó korábbi jogszabályok a korszerű követelményeknek már nem mindenben felelt meg. Nehézségeket okozott, hogy a törvényerejű rendelet olyan kérdéseket is szabályozott, amelyeket az időközben hatályba lépett Polgári Törvénykönyv megfelelően rendez.

Az új törvényerejű rendelet az alkotmány rendelkezésének megfelelően a dolgozók társadalmi, gazdasági és kulturális tevékenységének fejlesztése érdekében biztosítja az egyesülési jogot. Rendelkezik az egyesület megalakulásáról, az egyesületi tagság és az egyesület vezetésének feltételeiről, valamint az egyesületek állami felügyeletéről.

Egyesület létrehozását állami, társadalmi és szövetkezeti szervek, valamint az állampolgárok kezdeményezhetik. A törvényerejű rendelet minden nagykörű magyar állampolgár részére lehetővé teszi, hogy az egyesület tagja legyen. Bizonyos feltételekkel módot nyújt az egyesületi tagságra a kiskorúaknak és a nem magyar